

INTERNETAS

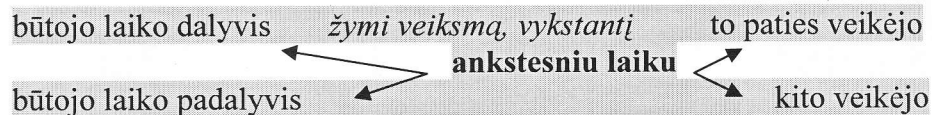
KARTOJIMAS

Palygink du sakinius ir pasakyk, kada Vytaš atsisėdo:

Padainavėš dainą, **Vytaš** atsisėdo ant kėdės.
Viltei padainavus, **Vytaš** atsisėdo ant kėdės.

Pirmame sakinyje veikėjas vienas (Vytaš). Jis atlieka du veiksmus skirtingu metu (pirma dainuoja, paskui atsisėda). Pagrindinis jo veiksmas žymimas veiksmažodžiu (*atsisėdo*), o antraeilis – būtojo laiko dalyviu (*padainavėš*).

Antrame sakinyje veikėjai du (Viltė ir Vytaš). Abu jie atlieka skirtingus veiksmus skirtingu metu (pirma Viltė dainuoja, paskui Vytaš atsisėda). Pagrindinio veiksmo veikėjas reiškiamas daiktavardžio vardininku (*Vytaš*), o veiksmas veiksmažodžiu (*atsisėdo*). Antraeilis veiksmas – būtojo laiko padalyviu (*padainavus*), o jo veikėjas – daiktavardžio naudininku (*Viltei*).

Palygink sakinius, kuriuose vienas veikėjas (Vytaš) atlieka vieną po kito du veiksmus. Pirmame sakinyje abu Vyto veiksmai vienodai svarbūs, antrame sakinyje dainavimo veiksmas mažiau svarbus, o trečiame – jis beveik nesvarbus:

Vytaš **padainavo** dainą, paskui **atsisėdo** ant kėdės.
Kai Vytaš **padainavo** dainą, **atsisėdo** ant kėdės.
Padainavėš dainą, Vytaš **atsisėdo** ant kėdės.

Palygink sakinius, kuriuose du veikėjai (Viltė ir Vytaš) vienas po kito atlieka veiksmus. Pirmame sakinyje abu Viltės ir Vyto veiksmai vienodai svarbūs, antrame sakinyje Viltės atliekamas veiksmas mažiau svarbus, o trečiame – jis beveik nesvarbus:

Viltė **padainavo**, tada Vytaš **atsisėdo** ant kėdės.
Kai Viltė **padainavo**, Vytaš **atsisėdo** ant kėdės.
Viltei **padainavus**, Vytaš **atsisėdo** ant kėdės.

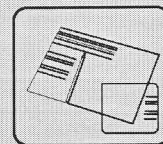
GRAMATIKA KONTEKSTE

1. Perskaityk, kaip Saulė vieną savaitgalio dieną praleido prie kompiuterio. Atkreipk dėmesį į tai, kaip žymimas **ankstesnis** Saulės ar kito veikėjo **veiksmas**. Kodėl ankstesnis veiksmas reiškiamas veiksmažodžiu **su priešdėliu**?

Veiksmažodžiai be priešdėlių dažniausiai reiškia veiksmo eigą, procesą: *Skaitau knygą*. Tai **eigos veiksmo** veiksmažodžiai.

Veiksmažodžiai su priešdėliais dažniausiai reiškia veiksmo įvykį, rezultatą: *Perskaičiau knygą*. Tai **įvykio veiksmo** veiksmažodžiai.

- Konstruksijose su būtojo laiko dalyviu ar padalyviu, kai žymimas ankstesnis veiksmas, dažnai reikia priešdėlinio veiksmazodžio: *Perskaitę knygą, ėjau į biblioteką. Man perskaičius laišką, suskambo telefonas.*

Saulės virtualusis sekmadienis

Saulė niekada neatsilieka nuo mados – visada nusiperka madingą drabužį, neseniai įsigijo madingą šunį, važinėja madingu automobiliu, o štai vieną sekmadienį nusprendžia praleisti laiką taip pat madingai. Štai jos dienotvarkė:

9.30. Atėjus sekmadienio rytui, nutariu niekur neiti iš namų. Užrakinusi duris, nukėlusį telefono ragelį, įjungiu kompiuterį. Įsižiebus ekranui, vartau įvairius tinklalapius.

10.00. Paskaičiusi laikraštį (www.lrytas.lt), susirandu kompiuterinį kryžiažodį.

11.45. Išsprendusi jį visą, aplankau virtualiąją parduotuvę. Užsisakiusi prekes, patiriu pirmą nusivylimą: jos bus pristatytos tik kitą dieną. Antras nusivylimas - negyvenu pristatymo zonoje.

13.00. Alkiui nutraukus mano mintis, noriu pabendrauti su konsultante dietos klausimais. Bet jos nėra, o tik pasiūlymas: paskaitykite, kaip atpratinti vyrą nuo saldumynų.

14.00. Susinervinusi parašau laišką draugui Vaidui, prašydama per durų skylę, skirtą laiškam, įmesti ko nors valgomo.

14.30. Laiškui nuėjus, bandau rasti kirpėją Anglijoje. Bet suprantu, kad madingai apsikirpsiu, nusidažysiu ir Lietuvoje už perpus mažesnę kainą.

16.30. Atsakymui iš Vaido negrįžus, vėl skaitau laikraštį (www.kaunodiena.lt). Susirūpinusi pasipiktinu straipsniu apie muziejus.

Per savaitę vieną Kauno muziejų aplanko vos trys – penki žmonės. Bet ką dabar atiduočiau už tokią pramogą, nors muziejų nekenčiu.

20.15. Sutemus, užsimanau eiti išpažinties pas virtualų kunigą. Užmirškite! Šiandien sekmadienis.

21.10. Sportas? Virtualiojo bokso raundas su Bradu Pittu. Pora smūgių iš dešinės ir jis mane patiesia ant žemės per kelias sekundes.

00.00. Man jau pakaks. Viskas. Jei tai ateitis, ji man nepatinka.

00.15. Išjungusi kompiuterį, iš pašto dėžutės išsiimu paketą su maistu. Gero apetito, Saule!

2. Žiūrėdamas į tekstą pasakyk, ką veikė Saulė prieš šiuos veiksmus:

a) įjungia kompiuterį (7)	1) perskaitė laikraštį
b) susiranda kryžiažodį ()	2) išjungė kompiuterį
c) aplanko virtualiąją parduotuvę ()	3) susirūpino
d) patiria pirmą nusivylimą ()	4) išsprendė kryžiažodį
e) parašo laišką draugui ()	5) užsisakė prekes
f) pasipiktina straipsniu ()	6) susinervino
g) išsiima iš pašto dėžutės paketą su maistu ()	7) užrakinu duris, nukėlė telefono ragelį

3. Dabar pasakyk, kas buvo prieš šiuos Saulės veiksmus:

a) nutaria niekur neiti iš namų (2)	1) laiškas nuėjo
b) varto įvairius tinklalapius ()	2) atėjo sekmadienio rytas
c) nori pabendrauti su konsultante dietos klausimais ()	3) sutemo
d) bando rasti kirpėją ()	4) alkis nutraukė mintis
e) skaito laikraštį ()	5) atsakymas iš Vaido negrižo
f) užsimano eiti išpažinties ()	6) išžiėbė ekranas

4. Kaip tau atrodo, ar Saulė prasmingai ar tuščiai praleido dieną? Kodėl?

5. Poromis peržiūrėję būseną žyminčius žodžius, pasakykite, kaip jautėsi sekmadienį Saulė prie kompiuterio. Pvz., *Saulė buvo nelaiminga, kai Ji jautėsi pavargusi, nes Mergina nervinosi, todėl*

Pavargęs, -usi	Pesimistiškai	Ramus, -i
Nusivylęs, -usi	nusiteikęs, -usi	Susidomėjęs, -usi
Įsitempęs, -usi	Išsigandęs, -usi	Optimistiškai
Supykęs, -usi	Susimąstęs, -čiusi	nusiteikęs, -usi
Susinervinęs, -usi	Liūdnas, -a	Įsimylėjęs, -usi
Nepatenkintas, -a	Linksmas, -a	Abejingas, -a
Sunerimęs, -usi	Laimingas, -a	Idiotiškai

SKAITYMAS

1. Tekstą sudaro paragrafai. Paprastai vienas sakiny pasako pagrindinę paragrafo mintį. Dažniausiai tai būna pirmasis sakiny, kurį perskaitęs gali numanyti, kas bus toliau.

Perskaityk pirmuosius paragrafų sakinius iš straipsnio apie internetą ir jo įtaką žmogui.

Ar internetas ugdo silpnus žmones?

- XX amžiaus pabaigoje atsiradusi galimybė kompiuteriu kaupti, tvarkyti ir siųsti informaciją sukėlė revoliuciją.
- Šiandien daug žmonių be kompiuterio negali gyventi.
- Informacinių technologijų šalininkai sako, kad internetas taupo laiką.
- Informacinė kultūra keičia žmonių elgesį ir įpročius.
- Tačiau iš kitos pusės, tarp interneto vartotojų yra daug išsilavinusių žmonių.
- Po internetą naršantys žmonės turi naują galimybę kurti, o jų kūrybą galima vadinti informacinės epochos folkloru.
- Internetas sudaro anoniminių saugumo atmosferą.

2. Prieš skaitydamas tekstą pasakyk, kaip tau atrodo, kokius dalykus akcentuoja straipsnis:

- Informacinės technologijos pradėjo naują epochą
- Internetas kuria vienišų žmonių bendruomenę
- Dėl interneto žmonės turi daug laisvo laiko ir mažiau dirba
- Interneto vartotojai yra pasyvūs žmonės
- Elektroninis paštas padeda plisti folklorui: anekdotams, filmukams, paveiksliukams
- Elektroninėse diskusijose žmonės nebijo pasakyti savo nuomonės

3. Perskaityk tekstą ir pasitikrink, ar gerai parinkai problemas.

XX amžiaus pabaigoje atsiradusi galimybė kompiuteriu kaupti, tvarkyti ir siųsti informaciją sukėlė revoliuciją. Tai tapo svarbiu Vakarų civilizacijos lūžio momentu, nes po to ėmė formuotis nauja informacinė visuomenė ir nauja informacinė kultūra. Pasikeitė ir pačios *informacijos* sąvoka, anksčiau reiškusi vidinį žinojimą, o dabar tik paviršinį.

Šiandien daug žmonių be kompiuterio negali gyventi. Prie kompiuterio jie dirba ir praleidžia savo laisvalaikį. Užuoat skaitę knygas, internete jie susiranda trumpas jų santraukas, užuoat ėję į parduotuvę, jie apsiperka virtualioje erdvėje. Daugelis jaunimo mieliau bendrauja per internetą nei susitinka su draugais, vyresnieji pamiršta šeimas. Taigi žmogus tampa vienišesnis.

Informacinių technologijų šalininkai sako, kad internetas taupo laiką. Tačiau mes to laiko turim vis mažiau ir mažiau. Galimybė nusiųsti ir gauti elektroninį laišką per keletą minučių ne taupo mūsų laiką, o skatina intensyvesnį bendravimą. Žmogus tampa priklausomas nuo kompiuterinės informacijos naujovių. Jis nuolat tikrina elektroninius duomenis ir ieško vis ko nors nauja. Pirkimo manija taip pat verčia žmogų netaupant laiko dalyvauti interneto aukcionuose.

Informacinė kultūra keičia žmonių elgesį ir įpročius. Jei pažvelgtume į statistiką, tai pamatytume, kad geriausiai lankomi pornografiniai svetainių puslapiai ar tik suaugusiems skirti pokalbių kambariai. Elektroniniai žygiai sukelia tam tikrus žmogaus elgesio pokyčius. Sustiprėja

privatumo poreikis, nes reikia nuolat keisti slapyvardį, mažėja susidomėjimas realiais santykiais su draugais, sutrinka miego ritmas, nes elektroninio sekso svetainės pasirodo labai vėlai.

Tačiau iš kitos pusės, tarp interneto vartotojų yra daug išsilavinusių žmonių. Jie mobilesni, aktyvesni, intensyviau dirba ir uždirba. Jie spėja koja kojon eiti su pasaulio naujovėmis.

Po internetą naršantys žmonės turi naują galimybę kurti, o jų kūrybą galima vadinti informacinės epochos folkloru. Prisiminkime, kiek gauname įvairių paveiksliukų, vaizdo filmukų, anekdotų, linksmų patarimų, kaip gyventi ar numirti. Jie keliauja iš vienos pašto dėžutės į kitą ir yra gyvi, kol juos kas nors siunčia. Visa tai kažkas sukūrė. Modernizmas sunaikino tradicinę visuomenę, kartu ir folklorą, internetas jį atgaivina.

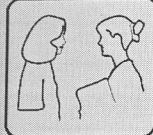
Internetas sudaro anoniminio saugumo atmosferą. Žiūrėjimas į kompiuterio ekraną leidžia jaustis girdimam, bet nematomam, neatpažintam. Dėl to interneto vartotojų drąsa stiprėja. Skaitant internetinius komentarus atrodo, kad ksenofobijos, antisemitizmo, netolerancijos čia yra kur kas daugiau nei gatvėje. Daugiau negu futbolo rungtynėse tarp Lietuvos ir Izraelio rinktinių, kurios susitinka Kauno stadione. Kita vertus, internetinių komentarų puslapiuose yra įvairių nuomonių ir laisvo žmogaus drąsos ženklų.

Pagal Virginijų Savukyną, Eligijų Dzežulskį-Duonį, Egidijų Aleksandravičių

4. Paaiškink, kodėl toks straipsnio pavadinimas.

5. Pasakyk, koks čia išdėstytas požiūris į interneto vartotojus. Kokie parodyti interneto pavojai ir privalumai.

6. Ar sutinki su straipsnio mintimis? Perskaityk jį dar kartą ir pažymėk: sutinku (v), nesutinku (x), keista (!!), nesuprantu (?).

POKALBIS

1. Su draugu sudaryk interneto privalumų ir pavojų sąrašą. Papildyk jį savo nuomone.

Pvz., *Internetė galima drąsiai pasakyti savo komentarą. Dažnai komentarai būna nekorektiški, netolerantiški.*

2. Padiskutuok, ar galėtumei gyventi be interneto.

3. Papasakok kokį nors tau nutikusį kompiuterinį nuotyki. Prisimink įvyki, kai tu prie kompiuterio apsidžiaugei ar susinervinai. Gal atsitiktinai radai kokią nors informaciją, dalyvavai įdomioje internetinėje diskusijoje, susirašinėjai su draugu iš kito pasaulio krašto, atsisiuntei gerą filmą, tuščiai praleidai laiką, išimetė į tavo kompiuterį virusas ir viską sunaikino, neišsaugotas dingo failas, dingo elektra.

KLAUSYMAS

Prisiminimo ženklai

1. Prieš klausymą paskaityk tekstą.

Aktorei Vaivai Mainelytei, vaidinusiai kino filme „Velnio nuotaka“, nekyla ranka išmesti scenos avalynės ar drabužių, nes daugelį šių daiktų garsūs dizaineriai sukūrė specialiai jai. Tiesa, tiek

daug daiktų kelia tam tikrų buitės problemų, bet kita vertus, jie padeda spręsti kūrybines problemas: kai vienam spektakliui prireikė aštuntojo dešimtmečio batelių, ponia Vaiva apavė visą trupę.

2. Atsakyk į klausimus:

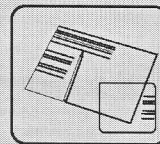
- Ar tu turi nebereikalingų daiktų, kurių vis dėlto negali išmesti?
- Ar turi daiktų, kurie primena kokį nors žmogų ar įvyki?
- Ką daryti su nereikalingais daiktais? Parašyk, kur galima panaudoti senus daiktus. Savo nuomone pasidalink su draugais.

3. Dizainerė Rūta, literatūrologė Laura ir archeologė Emilija kaip meilės, dėmesio, prisirišimo ženklus namie laiko tokius daiktus: dramblių kaklaraištį ir medžio atplaišą su virve. Pabandyk atspėti, kuris daiktas kiekvienai iš jų priklauso.

4. Paklausk trijų pasakojimų (pr.1) ir pasitikrink, ar teisingai parinkai šioms pasakotojoms daiktus.

5. Ar viską supratai:

- Kaip šie daiktai atsirado pas visas moteris?

- b) Ar jie padeda palaikyti ryšį su kitu žmogumi?
6. Kas tai pasakė: Rūta, Emilija ar Laura?
- a) Buvau pirmoje klasėje, kai tėtis išplaukė į jūrą.
... norėdamas daugiau užsidirbti, jis dorodavo žuvį.
Tik šitaip galėjau jį apkabinti.
- b) Buvau be proto jį išimylėjusi.
Pasikalbėjome ir išsiskyrėme.
... pasikabinau virš rašomojo stalo, kur ši relikvija ir kabo ligi šiol.
- c) ... buvau studentė, kai per mano gimtadienį jį padovanojo...
Girdėjau, kad ... neša nelaimę, o ... – atvirkščiai, laimę.
... keliauja su manim visur: ar skrendu į Aziją, ar einu į darbą, pas draugus ar į paskaitas.
7. Įsivaizduok, kad šitie daiktai tavo ir papasakok apie juos.

REIKŠMĖ KONTEKSTE

Priešdėliai veiksmažodžiams neretai suteikia **rezultato** reikšmę. Veiksmo įvykio ir rezultato reikšmę turi veiksmažodžiai su priešdėliais:

ap-: *aprašyti nuotykį*

at(i)-: *atidaryti duris*

į-: *įrašyti pažymį į knygutę*

iš-: *išrašyti vaistų*

nu-: *nutilti*

pa-: *papasakoti istoriją*

par-: *pargriūti ant žemės*

per-: *perduoti informaciją kitam*

pra-: *pradurti balioną*

pri-: *pripilti vandens į stiklinę*

su-: *suvalgyti žuvį*

už-: *uždegti šviesą*

1. Susiskirstykite grupėmis ir palenkyniaukite, kas greičiau sudarys kuo daugiau priešdėlinių veiksmažodžių su priešdėliais *at(i)-, į-, iš-, nu-, pa-, pri-, su-, -už* iš šių veiksmažodžių: *daryti, rašyti, augti, pilti, valgyti, virti*.

2. Įrašyk tinkamą priešdėlinį veiksmažodį.

a) *išvirtti, nuvirtti, užvirtti*

Jei bulvės jau, kviesk visus valgyti.

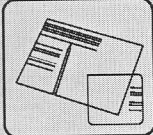
Gali į puodą dėti daržoves, nes vanduo ką tik

Oi, kiek daug vandens, reiktų dar šiek tiek įpilti.

b) *padaryti, sudaryti, pridaryti*

Ar matai, kokį gražų darbą

Norėčiau paklausti, iki kada reikia naują tvarkaraštį?

- Pažiūrėk, kiek daug klaidų čia
- c) *nurašyti, surašyti, užrašyti*
 Sėskis ir dabar viską nuo lentos.
 Lapo apačioje aš tris žodžius, kurie prasideda raide „a”.
 Pagal abėcėlę į lentelę ji savo draugų vardus.
- d) *išaugti, suaugti, užaugti*
 Nesistebėk, kad bambukas taip greitai iki lubų.
 Pasakyk, kokia čia gėlė ?
 Per laiką eglė ir beržas susivijo ir
- e) *nuvalgyti, išvalgyti, pavalgyti*
 Gal gali kremą nuo šio pyragaičio?
 Ar žinai, kur galima skaniai ?
 Kas uogienę iš indelio?

3. Naudodamasis žodynu sugalvok sakinių su veiksmažodžio *pilti* vediniais:

Apipilti, pilti, išpilti, nupilti, papilti, perpilti, prapilti, pripilti, supilti, užpilti

4. Parink tinkamą veiksmo galo priešdėlį iš- (2 kartus), *nu-*, *per-*, *pri-*, *su-*.
 Atkreipk dėmesį į žodžius, kurie paryškina veiksmo galą.

- a) Traukė žvejys žuvį iš vandens, traukė ir *staiga*traukė.
 b) Laukė laukė Rytis svečių ir *galų gale*laukė.
 c) Pjovė pjovė senelis šieną ir *galiausiai*pjovė.
 d) Skaitė skaitė Irma knygą ir *pagaliau*skaitė.
 e) Klausėme klausėme tų paskaitų ir visą kursąklausėme *iki galo*.
 f) Skynė mergaitė gėles ir *iki vakaro*skynė didelę puokštę.

Parašyk tris panašius sakinius apie savo įgyvendintus planus, projektus.

PRATYBOS

1. Ištaisyk eigos ir įvykio veiksmo veiksmažodžių vartojimo klaidas.

- a) A Ar jau pavalgei, brangusis?
 B Ne, dar tik dabar pavalgau.
 b) A Kai valgiau, nuėjau plauti indų.
 B O kai aš valgiau, negalėjau juoktis, nes būčiau užspringęs.
 c) A Ar jau išvertei knygą?
 B Ką tik pradėjau išversti.

2. Parink tinkamo veiksmo veiksmažodį.

- a) Kristina *nusprendė/ sprendė* kviesti gydytoją.
 b) *Pakvietęs/ Kvietęs* Rimą į svečius, jis pats išėjo iš namų.
 c) Ar jis jau *nutapė/ tapė* paveikslą?
 Ne, jis ką tik pradėjo *nutapyti/ tapyti*.
 d) Net ir nepastebėjau, kaip greitai *užaugo/ augo* mūsų vaikai – va, kokie jie dideli.
 e) Kas nori *išversti/ versti* šitą straipsnį?
 Nesivarginkite, jis jau *išverstas/ verstas*.

- f) *Pamatydama/ Matydama* tokią situaciją, ji užrakino/ rakino duris.
- g) *Pamačiusi/ Mačiusi* prie durų šunį, Lina sušuko.
- h) Kiek šios knygos puslapių jūs *perskaitėte/ skaitėte*?
Sunku pasakyti, nes mes *neperskaitėme/ neskaitėme* nuo pradžios.
- i) Šį uždavinį aš jau *išsprendžiu/ sprendžiu* gal kokias dvi valandas, bet niekaip negaliu *išspręsti/ spręsti*.
- j) Kur *padėjai/ dėjai* mano sveikatos *apdraudimo/ draudimo* pažymėjimą?

3. Atskliausk ir pavartok būtojo laiko dalyvį ar padalyvį.

- a) (Pakelti) telefono ragelį, išgirdau pažįstamą balsą.
- b) Ar (sugesti) spausdintuvui, pakviete kompiuterių firmos meistrą?
- c) (Įrašyti) straipsnį į diskelį, Margarita išjungė kompiuterį.
- d) (Užstrigti) pelei, duokite komandas mygtukais.
- e) (Suskambėti) telefonui, neatsiliepkite.
- f) (Panaršyti) po internetą, vėl jie tęsė savo darbą.
- g) (Nesulaukti) elektroninio laiško, mano draugės ėmė žaisti kompiuterinius žaidimus.
- h) (Pasikeisti) jūsų elektroniniam adresui, nepamirškite apie tai informuoti kitų.
- i) (Surinkti) tekstą, Vilius ėmė galvoti apie svetainės pavadinimą.

4. Parašyk sakinių su ankstesnio laiko raiška.

Pvz., *Norėčiau su tavimi susitikti prieš atostogas/ kol neprasidėjo atostogos/ iki liepos pirmos dienos/ dar neprasidėjus atostogoms.*

- a) Noriu pamatyti filmą 1), 2), 3)
- b) Šią knygą skaičiau
- c) Pavaikšėčiau po parką
- d) Nueisiu į parduotuvę
- e) Darbą baigsime
- f) Susitvarkyk
- g) Išvirkite pietus

Ankstesnis laikas reiškiamas

- *prieš* + daiktavardžio, skaitvardžio G: *prieš filmą, prieš dvyliktą*
- *anksčiau, pirma* + *nei* + (V/ šs): *anksčiau nei (bus) vakarienė*
- *dar* + (*ne*): *dar neatėjęs direktoriui*
- V/ N būtojo laiko dalyvis, būtojo laiko padalyvis: *Sutikęs draugą apsidžiaugiau. Draugams susitikus, ėmė lyti.*
- šs *kol, iki* + (*ne*): *Ateik, kol nepradėjo lyti. Laukė, iki nežinojo kelio.*

5. Įrašyk laiko šalutinių sakinių jungiamuosius žodžius: *kai, kada, kol, iki*.

- a) Nedėkite virtinių į vandenį, vanduo neužvirė.
- b) iš Indijos parsivežiau dramblio statulėlę, pasistačiau ją ant rašomojo stalo.
- c) Maišykite koldūnus tol, jie iškils į paviršių.

- d) Rūta eidavo miegoti, tą relikviją pasidėdavo po pagalve.
- e) Ar laukei prie durų, negrižo mama?
- f) Stovėjome gatvėje per lietu, privažiavo tėčio mašina ir paėmė mus.
- g) grįžai namo, buvo jau sutemę.
- h) Nesupratau, neišgirdau tavo paaiškinimo.
- i) nesulaukėme paskutinių svečių, vaišių nepradėjome.
- j) sulaukėme viešnios, pralinks mėjome ir atsirado daugiau kalbos.
- k) Iš namų jis išeina tada, nori.
- l) galėsiu, tada ir paskambinsiu.

Įsidėmėk

Laiko šalutiniai sakiniai jungiami jungiamaisiais žodžiais *kai, kada, kol, iki: Ateisiu, kai galėsiu. Ateina, kada nori. Ėjau, kol galėjau, o paskui atsisėdau pailsėti. Laukiau, iki tu parėjai.*

Galimos poros: *tol...kol, tada...kada, kai...tai: Tol mokomės, kol gyvi. Kada galėsiu, tada ir paskambinsiu. Kai jį pamatysi, tai pašauk mane.*

6. Parink tinkamą nežymimąjį įvardį *kuris, katras, kažkuris, kuris nors, bet kuris, kai kuris, vienas kitas*. Žr. 12 psl.

- a) A *Kuris/ Bet kuris* iš jūsų nori ateiti prie lentos? Gal tu, Dominykai?
B Ne, geriau tegu eina *kuris nors/ kai kuris* kitas. Juk *katras/ bet kuris* gali išspręsti šį uždavinį.
- b) A Girdėjau, kad *viena kita/ kai kurios* moterys jau nevalgo po šešių.
B Gal ir nevalgo, bet tik ne aš.
- c) A Rinkis *bet kuri/ kažkurį* žiedą, brangioji.
B Norėčiau to su briliantais arba to su safyru. *Kuris nors/ Katras* tau gražesnis?
A *Katra/ kažkurį* nori, tą ir pirksiu.
- d) A *Bet kurią/ Kažkuria* studentę jau išsiuntėme stažuotis į Švediją.
Neprisimenu tik jos pavardės.
B Tikriausiai kalbi apie Valiulytę. O gal apie *kai kurią/ kurią nors* kitą studentę?
- e) A *Vienas kitas/ Kažkuris* jau pradeda kalbėti japoniškai, bet dar labai sunkiai. Žinote, pradžia.
B Tai gal *katras/ bet kurie* galėtų pradėti dirbti mūsų tarptautinėje įmonėje?

Dabar pasiklausyk pokalbių (pr. 2) ir pasitikrink.

Klausiamaisiais ir santykiniais įvardžiais klausiamo apie daikto ypatybes: *Kuris saldainis skaniausias? Katrą saldainį nori? Pasakyk, kurie saldainiai patiko. Kažkuriame saldainyje yra riešutų, bet nežinau katrame/ kuriame.*

RAŠYMAS

1. Įsivaizduok, kad esi Kauno technologijos universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto magistrantas Gediminas Stanaitis. Perskaityk iš universiteto tau atsiųstą oficialų elektroninį laišką.

Gerb. Gediminai Stanaiti,

Pranesame, kad nuo s.m. balandžio 5 d. Jums bus nutraukta stipendija del magistrantūros studijų programos nevykdymo, nes iki s.m. kovo 5 d. Kauno technologijos universiteto Magistrantūros studijų skyriui Jus nepristatėte reikiamu dokumentu (vadovo atsiliepimo apie rasoma magistro darba, magistrantūros komisijos išvadu) ir s.m. kovo 15 d. nedalyvavote magistrantūros studijų atestacijoje. Todel studijų komitetas, apsvarstes sia situacija, nutare Jusu neatestuoti.

*Laukiame Jusu atsakymo.
Pagarbiai,*

*Magistrantūros studijų komiteto pirmininke
profesore Aurelija Norviliene*

2. Kaip matai, laiške trūksta ženklų. Sudėk juos.
3. Pasakyk, ką reiškia sutrumpinimai: gerb., š.m., d.?
4. Atkreipk dėmesį, kad

- įmonių, organizacijų pavadinimų tik pirmasis žodis rašomas didžiąja raide: *Lietuvos kultūros ministerija, Kultūros ministerija.*
- kiekvienas padalinys taip pat pradedamas didžiąja raide: *Kauno technologijos universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto Lietuvių kalbos katedra.*
- stilistiniais sumetimais reiškiant pagarbą didžiosiomis rašomi pareigų pavadinimai: *Pirmininkas, Prezidentas, Direktorius*, o kreipiantis ir įvardis: *kad Jums bus nutraukta, nes Jūs nepristatėte.*

5. Parašyk pirmininkei oficialų laišką, kuriame:

- a) mandagiai kreipkis: *Gerbiama(s), gerbiamoji/ Gerb. P. + vardas, pavardė/ Pone/ ponia/ panele + Pirmininke + (vardas, pavardė),*
- b) paprašyk nenutraukti stipendijos: *Prašau Jūsų pratęsti...*
- c) pasiaiškink, kodėl nepristatėte dokumentų ir nedalyvavai atestacijoje: *sirgai/ buvai išvykęs/ susiklostė nepalankios darbo/ šeimyninės aplinkybės/ susidarė sudėtinga situacija,*
- d) pažadėk viską pristatyti: *iki šių metų balandžio mėnesio pabaigos,*
- e) išreikšk viltį: *Tikiuosi, į mano prašymą atsizvelgsite.*
- f) mandagiai baik: *Su pagarba/ Pagarbiai/ Jus gerbiantis, -i + vardas, pavardė.*

KOMUNIKACINĖS SITUACIJOS

Užrašai

Kur juos gali pamatyti?
Ką jie reiškia?

Darbo laikas:
Pirmadienį – penktadienį 9-18 val.
Pietų pertrauka 12-13 val.
Šeštadienį 10-14 val.
Sekmadienį nedirba

Prieš vartojimą suplakti

Gražą tikrinkite neatsitraukę nuo kasos

Tinkamas vartoti iki (žr. datą ant dangtelio)

Savitarna

Išėjau į dekanatą, tuoj grįšiu.

Rūbų išpardavimas

Stumti

Alus gerti vietoje ir išsineštinai

Prie langelio priėti po vieną

Apylanka

Saugomas objektas

Atsargiai, piktas šuo!

Šiandien akcija! Visoms prekėms 20 proc. nuolaida

Pagaminta Lietuvoje

Už važiavimą be bilieto bauda 20 Lt

Nemokamas kokybės tel. 80020500

Pašaliniams įeiti draudžiama

Tik įmonės darbuotojams

Dėl vaistų vartojimo būtina pasitarti su gydytoju ar vaistininku